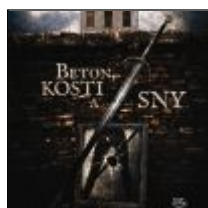

Recenze: Pavel Renčín - Beton, kosti a sny

Píše se rok 2009 a česká fantastika je na výsluní, vychází řada knih i sborníků a talentovaní fanoušci mají možnost pravidelně se účastnit žánrových literárních soutěží. Co se však zdá jako neotřesitelná jistota, neplatilo před deseti lety. V roce 1999 totiž spousta věcí teprve vznikala nebo čekala na své zrození. A právě v tomto roce se na literární scéně objevil nadějný mladý povídkář Pavel Renčín (nar. 1977). Po deseti letech máme poprvé možnost přečíst si jeho nejlepší krátká díla v uceleném sborníku. Je kniha *Beton, Kosti a sny* (Argo, 2009) příslibem ještě lepší budoucnosti?

Pavel Renčín už několik let není mezi fanoušky žánru žádnou neznámou. Od úspěchu své povídky *Stvořitel* (sborník *Drakobijci*, 1999) v soutěži O železnou rukavici lorda Trollslayera neminul snad rok, v němž by českým fanouškům fantastiky nedodal alespoň jednu krátkou povídkou. V každoročně vydávaném sborníku *Drakobijci*, jenž shromažďuje nejúspěšnější literární práce právě výše zmiňovaného soutěžního klání, publikoval ještě třeba povídky *Tančí mezi vločkami!* (2000), *Čarodějův dům* (2003) či *Tři páry papuček* (2005), které všechny nalezneme i v této sbírce. Přispěl také do dalších žánrových antologií, z nichž zmiňme alespoň *Kostky jsou vrženy* (2005) inspirované hrami na hrdiny či sborník městské fantasy *Pod kočičími hlavami* (2007). Knižní tvorbu zahájil v roce 2004 románem *Nepohádka*, o tři roky později mu vyšel podle autorových slov velmi osobní titul *Jméno korábu*. Svou produkci loni rozšířil o *Zlatý kříž*, první knihu zamýšlené fantasy trilogie *Městské války*, a prostřednictvím internetu publikoval po částech svůj další samostatný román *Labyrint*, který se také brzy dočká své papírové podoby. V jednom z nedávných rozhovorů spisovatel přiznal, že sborníkem *Beton, kosti a sny* si na poli krátké prózy plní jeden ze svých snů. Dopadl jeho sen na tvrdý asfalt nebo měkké polštáře?

Sbírka obsahuje celkem deset autorových kratších próz, které zdánlivě symbolizují prvních deset let autorovy působnosti v českých fantastických vodách. Nejstarším sloužícím sbírky je krátká povídka *Stvořitel*, jejímž hrdinou je tajuplný Strýček, tvůrce, který se baví vytvářením nejrůznějších nových podob. Ke stvoření jeho vrcholného díla mu však chybí jediná kost a její hledání se stane ústředním motivem celé povídky. Překvapivě se v ní tehdy začínající autor obešel zcela bez klasických žánrových rekvizit a vytvořil dílo na hranici mezi netradiční fantasy a pohádkou. Už tehdy Renčín naznačil, že jeho příběhy se neponesou v duchu nejúspěšnějších žánrových autorů a tuto předtuchu v následujících letech potvrdil.

... Strýček právě jemným pilníkem dočišťoval umělecké dílo. Láskyplně zaobloval poslední ostré hrany, vybrušoval lýtkovou kost divokého prasete do dokonalého tvaru, aby ji bylo možné zasadit do lůžka připraveného kolenního kloubu. Fouknul, až se piliny a drobné odštěpky rozletěly po místnosti. Kriticky se na své místo zadíval. Zpoza dveří se ozvalo zapísknutí. ... (Stvořitel, str. 103)

Není to však *Stvořitel*, jímž autor svou historicky první samostatnou povídkovou sbírku zahájil. Úplně prvním příběhem v knize je neméně podmanivý příběh *Jen tančí, nemluví, nespí*, jenž autorovi po právu vynesl nominaci na Cenu Akademie SFFH v kategorii českých a slovenských povídek. Mrazivý příběh o dívce, kterou její věznitel drží zavřenou ve sklepech, aby pro něj psala ta nejlepší literární díla, přitom není původem Renčínův. Spisovatel pouze do lehce fantastických kulís přepracoval nechvalně proslulý případ únosu rakouské dívky Nataschy Kampusch, které se v roce 2006 po osmi letech věznění podařilo uniknout z vězení,

v němž ji její únosce držel. Čerstvost případu však ještě umocňuje silný čtenářský zážitek.

Naopak klasickou žánrovou záležitostí je povídka *Tanči mezi vločkami!*, jejímž ústředním protagonistou je patrně poslední žijící elf Cuivië. Ani jeho příběh však není nejtradičnějším zástupcem fantasy a nese jasné otisky Renčínových prstů.

Milovníky hororových příběhů potěší nejen *Loutkové divadlo*, v němž se autor decentně dotkl tématu holocaustu, ale i *Čarodějův dům*, v němž se setkáváme s lehce upraveným tradičním motivem strašidelného domu. Zbývající práce pak spadají zejména do tzv. městské fantasy, což jsou příběhy ze současného moderního světa, v němž se pouze vyskytují fantasy prvky. Vážnější nádech smrti má povídka *Na křídlech zlatých draků*, která se poprvé objevila v již zmiňovaném sborníku *Kostky jsou vrženy* (2005), poctivou dávkou napětí však nabízejí i ostatní práce. Zájem čtenářů o *Beton, kosti a sny* si však Renčín raději ještě pojistil dosud nepublikovanou povídkou. Tou je zhruba třicetistránková *Balada krve*, žánrem pro autora ne zrovna typická okultní detektivka. Ani ona však nepostrádá tradiční Renčínovy poznávací znaky – melancholický nádech příběhu, kvalitní práci s jazykem a kombinaci fantasy a moderního světa.

Věžeňská cela je dlouhá sedm set čtyřicet dva myších chlupů a široká na třiaosmdesát křídel bělásků. Magie proudí zamřížovaným oknem pod nohy ocelové postele a shlukuje se v temném koutě, ve kterém vládne pavouk (strašlivá bestie), vybírá z ní dravčí daň a posléze brnká na kouzelné paprsky smrtící balady. Za pavučinou se Magie prodere vzhůru... (Tři páry papuček, str. 108)

Beton, kosti a sny je souborem, který po kvalitativní stránce předčí o celou hrst chlupů většinu současné tuzemské produkce. Ne nadarmo je dnes Pavel Renčín považován za jeden z největších tvůrčích talentů své generace. Dokazuje to i tímto výběrem. Ačkoliv některé povídky nesou stopy osvojování jednotlivých vypravěčských postupů, jejich vzájemná odlišnost je jejich kladem. Jednotlivé povídky jsou vesměs nasáklé autorovým negativismem, jemuž však na jejich konci často úmyslně dochází dech. Pavel Renčín se nebojí nechat svým povídkám otevřené nebo pouze naznačené konce, čímž po často temných příbězích přichází alespoň matná naděje.

Příznivce českého jazyka určitě potěší, že jazyk opravdu není pro Renčina pouze formou, jak čtenářům sdělit jednotlivé příběhy. Autor umně střídá krátké větné ekvivalenty s košatými popisnými částmi, zásobí jednotlivé povídky metaforami a nápaditými synonymy a jeho autorská fantazie zdánlivě nezná hranic. Krotit se však Renčín umí, a tak vás rozhodně nečekají v jeho povídkách orgie bizarních postav, které by příběhem bloumali bezúčelně. Možná to s jednotlivými účinkující trochu „přepískl“ v *Ukolébavce pro město krys*, v ostatních povídkách se však zásadně drží v rozumných mezích.

Vydávat sborník těch nejlepších prací se na první pohled může zdát jako sázka na jistotu. Selektivní metodou se do sborníku dostanou jen ta nejkvalitnější díla, čímž hodnota knihy vystoupá nad průměrnou produkci a zájem o ni logicky stoupne. Analogicky by se takový čin dal přirovnat k vydání best of alba hudebního interpreta. Zájem všech fanoušků si pak Renčín pojistil zcela novou povídkou *Balada krve*. Sbíрка *Beton, kosti a sny* se tak pro jednoho spisovatele stala uzavřením určité tvůrčí kapitoly, pro nejednoho čtenáře může být příjemným čtenářským zážitkem. Stačí se pouze připravit na to, že podobně jako elf Cuivië tančí ve svém příběhu mezi vločkami, balancuje Pavel Renčín mezi fantastikou a realismem. A tenhle jeho tanec si své publikum určitě najde.

Skok. Hluboké ohnutí v pase. Pirueta. Úkrok. Sedm drobných krůčků vpřed. Přemet. Kapky potu stékají po skráních. Tanči! Pohodí vzdorně hlavou, kaštanové vlasy se rozletí. Na

spanilé tváři zasvítlí ošklivá jizva. Pružný elf s hlubokýma očima se proplétá v nepochopitelném šíleném tanci mezi sněhovými vločkami, které se bez ustání sypou z temných mraků. Na zádech mu visí reflexní luk z dlouhé kosti a kožený toulec, ve kterém zůstal poslední šíp. Postava tančí v pomateném rytmu přes rozkvetlou pláň, útlé tělo se pohybuje bláznivě rychle. Nohy vystřelují hned jedním, hned opačným směrem. Tři kroky vpřed, úkrok, dva vzad. Sehnutí, výskok. Konec pláně je vzdálen několik desítek metrů. Dokáže to! Sníh poletuje všude kolem – přesto jej nesmí ani jedna ze smrtících vloček zasáhnout. Tančí, jako by necítil únavu. Tančí zelenou pláň, mezi třpytivým deštěm démantů, zároveň se vyhýbá kalužím, které v některých místech tvoří roztávající sníh. Už jen několik metrů zbývá k prvním stromům. ... (Tančí mezi vločkami!, str. 67)

Články vztahující se k tématu:

[Ukázka: Pavel Renčín – Beton, kosti a sny](#)

[Vyhlášení Cen Akademie SFFH za rok 2008](#)

[Ukázka: Pavel Renčín – Zlatý kříž](#)

[Vyhlášení Cen Akademie SFFH za rok 2007](#)

Pavel Renčín – Beton, kosti a sny

Argo 2009, 203 stran, vázaná, 218,- Kč